

Пропозиції
Адміністрації Державної прикордонної служби України
щодо проєкту Закону України
«Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення
та Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за
невиконання законних вимог та перешкоджання діяльності комітетів Верховної
Ради України та народних депутатів України»
народні депутати України Григорій МАМКА, Максим ПАВЛЮК та ін.
реєстраційний номер 8073 від 23.09.2022
до першого читання

1. Надано зауваження і пропозиції до законопроекту.

2. У розділі II «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту пропонується внести зміни до Закону України «Про комітети Верховної Ради України», якими передбачено створення комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого буде віднесено питання забезпечення контрольних функцій Верховної Ради України за діяльністю правоохоронних органів та органів прокуратури.

Зазначений комітет, крім визначених цим Законом прав та обов'язків комітетів Верховної Ради України, відповідно до пропозицій законопроекту матиме право:

здійснювати збір та аналіз інформації з питань, що належать до предмета його відання, а також з питань, що стосуються забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку, а також надання поліцейських послуг, захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні, цивільного захисту;

отримувати від правоохоронних органів та органів прокуратури на постійній основі інформацію про стан злочинності у державі, щодо надзвичайних подій, які сталися за участю співробітників таких органів;

заслуховувати керівників правоохоронних органів, органів прокуратури та інших визначених Комітетом осіб, а також інформацію про виконання правоохоронними органами та органами прокуратури покладених на них завдань;

розглядати звернення з питань, що віднесені до предмета його відання, у тому числі щодо рішень та дій правоохоронних органів та органів прокуратури;

розглядати звіт за результатами здійснення Рахунковою палатою заходів державного зовнішнього фінансового контролю за використанням коштів Державного бюджету України правоохоронними органами та органами прокуратури, а також за дотриманням ними законодавства під час здійснення операцій з бюджетними коштами;

попередньо розглядати та надавати висновок Верховній Раді України про звіти Директора Державного бюро розслідувань, Генерального прокурора, Міністра внутрішніх справ України.

Крім того, зазначений комітет Верховної Ради України зможе приймати рішення щодо:

надання Верховній Раді України висновку про визнання звітів Директора Державного бюро розслідувань або Міністра внутрішніх справ України задовільними або незадовільними;

внесення керівникам правоохоронних органів та органам прокуратури обов'язкових для розгляду письмових рекомендацій;

письмового звернення до правоохоронних органів та органів прокуратури із вимогою про проведення перевірки та/або службового розслідування стосовно події або факту, що належать до предмета відання комітету;

запрошення на закриті засідання комітету керівників та інших посадових осіб правоохоронних органів та органів прокуратури для обговорення ініційованих комітетом перевірок або службових розслідувань;

надання уповноваженим особам письмових пропозицій щодо відсторонення від виконання посадових (службових) обов'язків конкретної посадової особи на час службового розслідування або досудового розслідування в разі оголошення такій особі підозри у вчиненні злочину, а також якщо така посадова особа без поважних причин не з'явилася на запрошення комітету для надання роз'яснень;

ініціювання питань про притягнення до дисциплінарної відповідальності керівників правоохоронних органів та органів прокуратури, їх перших заступників, заступників та керівників територіальних органів за результатами проведених на вимогу комітету перевірок та/або службових розслідувань.

Народним депутатам України – членам зазначеного комітету Верховної Ради України пропонується надати право безперешкодно відвідувати правоохоронні органи та органи прокуратури, зокрема входити до приміщень Офісу Генерального прокурора, Міністерства внутрішніх справ України, Національної гвардії України (крім військових частин Національної гвардії України), Державної прикордонної служби України (крім прикордонних комендатур, прикордонних застав, контрольно-пропускних пунктів, відділення прикордонного контролю та кораблів Морської охорони), Національної поліції України, Державного бюро розслідувань України та інших правоохоронних органів.

Перш за все звертаємо увагу, що згідно із статтею 6 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» Державна прикордонна служба України є правоохоронним органом спеціального призначення. Такий же правовий статус Державної прикордонної служби України, як складової сектору безпеки і оборони, закріплено в частині шостій статті 18 Закону України «Про національну безпеку України».

Крім того, до загальної структури Державної прикордонної служби України відповідно до частини першої статті 6 і статті 11 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» входить розвідувальний орган центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону, який організовує свою діяльність відповідно до Закону України «Про розвідку».

Частиною другою статті 6 Закону України «Про національну безпеку України» передбачено, що Верховна Рада України відповідно до статті 89 Конституції України створює комітети Верховної Ради України, до повноважень яких належить, зокрема, забезпечення контролю за діяльністю органів сектору безпеки і оборони. З метою гарантування неухильного і безумовного дотримання державними органами спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронними органами спеціального призначення та розвідувальними органами вимог Конституції України щодо забезпечення національної безпеки створюється комітет Верховної Ради України, до повноважень якого належить забезпечення контрольних функцій Верховної Ради України за діяльністю цих органів. Завдання та повноваження цього комітету Верховної Ради України визначаються законом.

Законом України «Про розвідку», що набрав чинності 24 жовтня 2020 року, Закон України «Про комітети Верховної Ради України» було доповнено статтею 33-2, якою визначено повноваження комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого віднесено питання забезпечення контрольних функцій Верховної Ради України за діяльністю органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів спеціального призначення та розвідувальних органів, а саме:

здійснення збору та аналізу інформації з питань, що належать до предмета його відання, а також питань, що стосуються національної та державної безпеки, а також інших надзвичайних подій, що можуть на них впливати;

отримання від органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів, правоохоронних органів спеціального призначення, органів, що реалізують державну політику у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій та запобігання їх виникненню, та розвідувальних органів на постійній основі інформацію стосовно загроз, що можуть впливати на національну та державну безпеку;

отримання інформації від органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів спеціального призначення та розвідувальних органів щодо надзвичайних подій, які сталися за участю співробітників таких органів;

заслуховування керівників органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів спеціального призначення та розвідувальних органів та інших визначених комітетом осіб, а також інформації про виконання органами спеціального призначення з

правоохоронними функціями, правоохоронними органами спеціального призначення та розвідувальними органами покладених на них завдань;

розгляд звернень з питань, що віднесені до предмета його віддання, у тому числі щодо рішень та дій органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів спеціального призначення та розвідувальних органів;

розгляд звіту за результатами здійснення Рахунковою палатою заходів державного зовнішнього фінансового контролю за використанням коштів Державного бюджету України органами спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронними органами спеціального призначення та розвідувальними органами, а також за дотриманням ними законодавства під час здійснення операцій з бюджетними коштами;

проведення попереднього обговорення кандидатур посадових осіб органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів спеціального призначення та розвідувальних органів, яких згідно з Конституцією України обирає, призначає, затверджує Верховна Рада України або надає згоду на їхнє призначення.

Крім того, комітет Верховної Ради України, до предмета відання якого віднесено питання забезпечення контрольних функцій Верховної Ради України за діяльністю органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів спеціального призначення та розвідувальних органів, може приймати рішення щодо:

внесення керівникам органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів спеціального призначення та розвідувальних органів обов'язкових для розгляду письмових рекомендацій;

письмового звернення до органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів спеціального призначення та розвідувальних органів із вимогою про проведення перевірки та/або службового розслідування стосовно події або факту, що належать до предмета відання комітету;

запрошення на закриті засідання комітету керівників та інших посадових осіб органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів спеціального призначення та розвідувальних органів для обговорення ініційованих комітетом перевірок або службових розслідувань;

надання уповноваженим особам письмових пропозицій щодо відсторонення від виконання посадових (службових) обов'язків конкретної посадової особи на час службового розслідування або досудового розслідування в разі оголошення такій особі підозри у вчиненні злочину, а також якщо така посадова особа без поважних причин не з'явилася на запрошення комітету для надання роз'яснень згідно з абзацом четвертим цієї частини;

ініціювання питань про притягнення до дисциплінарної відповідальності керівників органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів спеціального призначення та розвідувальних органів, їх перших заступників, заступників та керівників регіональних органів (органів військової контррозвідки) за результатами проведених на вимогу комітету перевірок та/або службових розслідувань.

Частиною третьою статті 33-2 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» також передбачено, що народні депутати України – члени комітету Верховної Ради України, до предмета відання якого віднесено питання забезпечення контрольних функцій Верховної Ради України за діяльністю органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронних органів спеціального призначення та розвідувальних органів, можуть безперешкодно відвідувати органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, правоохоронні органи спеціального призначення та розвідувальні органи.

Таким чином, питання здійснення Верховною Радою України своєї контрольної функції щодо Державної прикордонної служби України як правоохоронного органу спеціального призначення, до загальної структури якого також входить розвідувальний орган, вже врегульовано статтею 33-2 Закону України «Про комітети Верховної Ради України».

Виконання однакових контрольних повноважень двома комітетами Верховної Ради України щодо одного і того ж правоохоронного органу спеціального призначення, до загальної структури якого входить розвідувальний орган, не відповідає вимогам частини другої статті 6 Закону України «Про національну безпеку України», яким передбачено створення лише одного комітету Верховної Ради України, до повноважень якого належить забезпечення контрольних функцій Верховної Ради України за діяльністю правоохоронних органів спеціального призначення та розвідувальних органів, а також призведе до дублювання функцій комітетів Верховної Ради України, що суперечить принципам державного управління.

У зв'язку з цим пропонуємо у підпункті 1 пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту:

в абзаці дев'ятому слова «захисту державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні» виключити;

в абзаці двадцять дев'ятому слова «Державної прикордонної служби України (крім прикордонних комендатур, прикордонних застав, контрольнопропускних пунктів, відділення прикордонного контролю та кораблів Морської охорони)» виключити.

Голова Державної прикордонної
служби України

Сергій ДЕЙНЕКО